

Klasterio *Žmogiškųjų santykių* *tyrimai bioetikoje* veikla

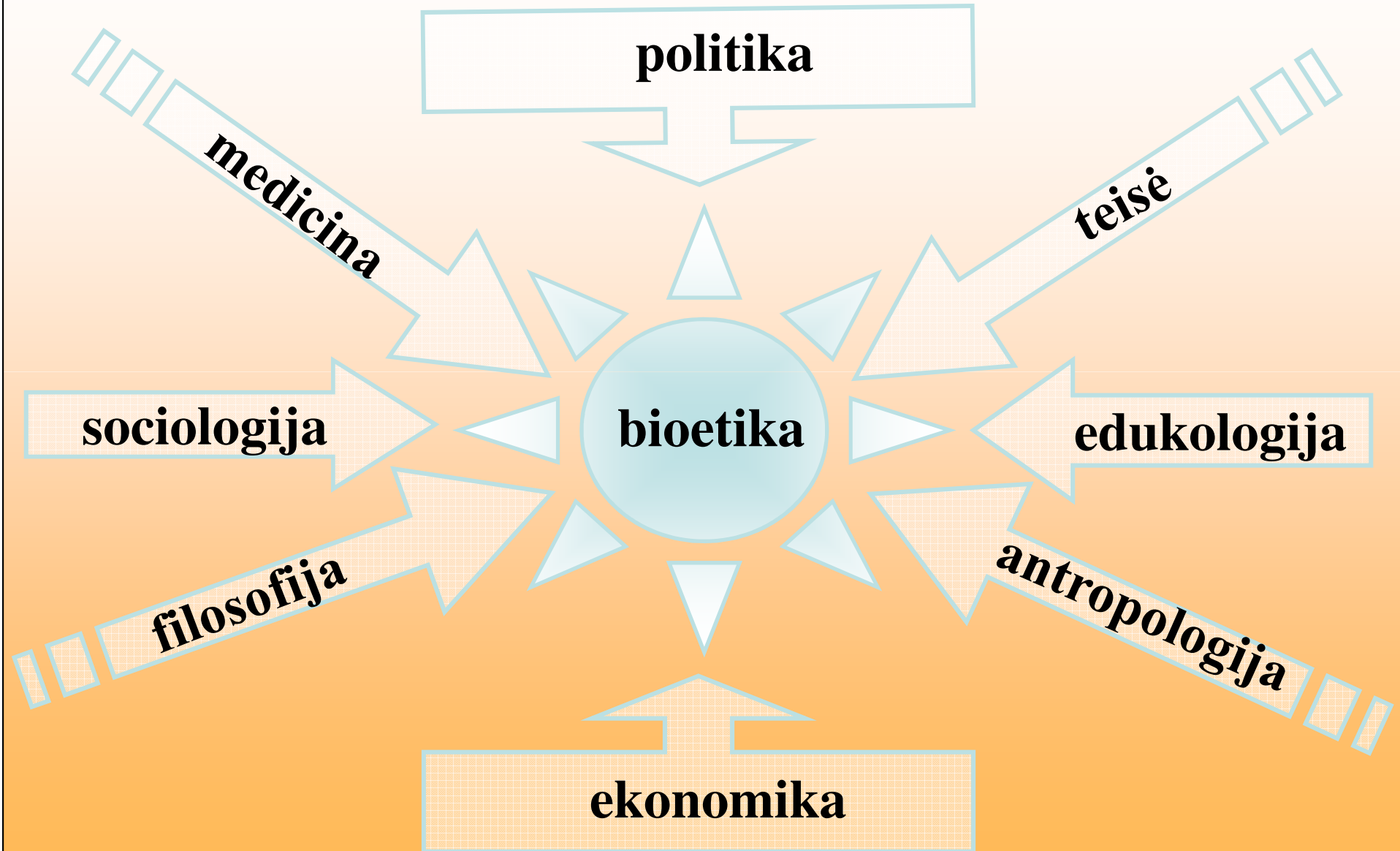
Kun. prof. dr. Andrius Narbekovas

Prof. dr. Birutė Obelenienė

Bioetika –

- *sistemiškas gyvybės mokslų ir sveikatos priežiūros moralinių aspektų nagrinėjimas, taikant įvairias etikos metodologijas tarpdisciplininėje aplinkoje.*
- bioetikos disciplinoje turi derėti biologijos žinios, įgytos greitai vystantis gyvybės mokslams (*bio*) su žmogaus vertybių sistemomis (*etika*).
- bioetikos siekiamas tikslas – gyvybės išsaugojimas ir ,svarbiausia, – **žmonių rūšies išlikimas planetoje**

Tarpdisciplininis bioetikos charakteris

Manipuliacijų su žmogaus gyvybe etinė problema

- prieštara tarp asmenų veiksmų, kuriuos įmanoma atlikti dėl šiandieninės technologinės pažangos ir priimtinos moralės normos bioetikoje visada kyla asmens santykiyje su kitu asmeniu.

Bioetikos tarpdisciplininis “trikampio” metodas

Antropologija

Biologija
faktai

Etika-
principai

Antropologija tampa kriterijumi to, kas techniškai bei moksliškai įmanoma ir to, kas etiškai leidžiama

E. Sgreccia, V. Tambone

Žmogiškieji santykiai

Žmogaus gyvybė

- Pamatinė vertybė
- Atsiranda nuo prasidėjimo momento
- Tai biomedicininis faktas

Antropologinė dimensija

- Žmogus - nedaloma dvasinės sielos ir kūno vienvė
- Kūniškas, lytiškas asmuo
- Lytiškumo raiška: meilės išriškimas ir prokreacija neatsiejami

Etinė dimensija

- žmogus protingas ir laisvas, todėl atsakingas už savo veiksmus
- Žmogus moralinė būtybė
- personalizmo principas

Žmogiškieji santykiai tarp prokreacijos subjektų

Žmogus pažini ir laisva būtybė – geba pažinti savo vaisingumą ir valdyti lytinę elgseną

Prokreacija tik santuokoje

Sutuoktiniai vienas kitam tik tikslas

Besąlygiškas dovanojimasis

Meilės atbaigimas kūno kalba neatsiejamas nuo prokreacijos

Vaikas - dovana

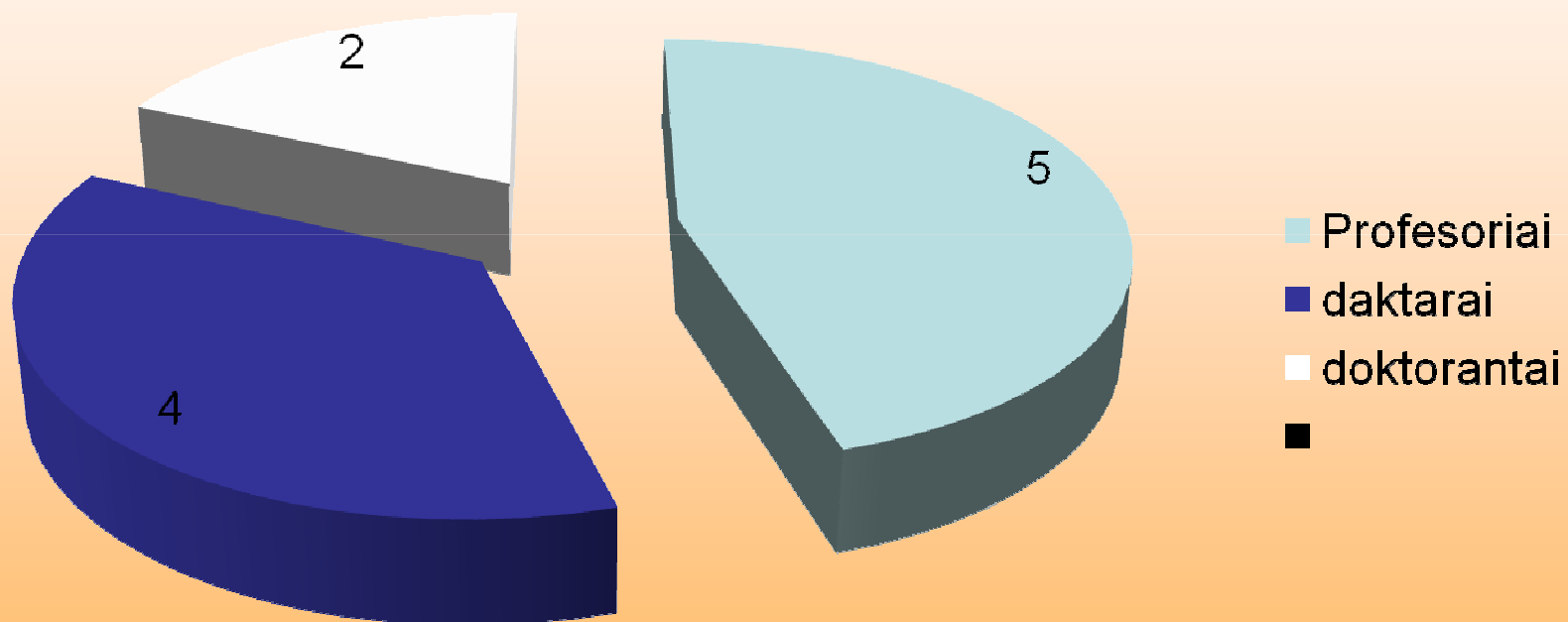

Klasteris *Žmogiškųjų santykių tyrimai bioetikoje*

- Yra tarpdisciplininis (socialinių , humanitarinių ir biomedicinos mokslų)
- Bendradarbiauja sumokslininkais :
 - MRU:
 - Bioteisės katedros
 - LSMU:
 - Bioetikos centro prie VSF,
 - Neonatologijos klinikos,
 - Akušerijos ir ginekologijos klinikos,
 - Embriologijos katedros)
- Užsienio partneriai:
 - European Institute Family Life Education

Klasterio sudėtis

Klasterio sudėtis

4-iems – VDU nepagrindinė darbovietė ,
2 nariai priklauso kitiems taip pat ir klasteriams klasteryje

- *Klasterio veiklos tikslas* – atskleisti žmogiškųjų santykių problematiką bioetikos srityse.
- *Tyrinėjamas objektas* – žmogiškieji santykiai bioetikoje.

Bioetikos sritys kuriose dirba klasterio nariai

- lytiškumo ir prokreacijos etika,
- žmogaus gyvybės apsaugos prenatalinėje stadijoje etika,
- dirbtinio apvaisinimo etika
- gyvenimo pabaigos etika.

Klasterio tinklapis

Autorinė laida “ Gyvybės medis”

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'http://www.marijosradija...'. The browser's tab bar shows several open tabs, including 'Bioetika - Lytiškumo etika...', 'Valerijus Prianikovas. Seks...', 'John Paul II's Theology of ...', and 'Bioetika - Naujienos'. The website's header features the 'MARIJOS RADIJAS' logo, which includes a circular emblem with a woman's face and the text 'RADIO MARIJA' and 'RADIO MARIA'. Below the logo, the text 'Krikščioniškas balsas Jūsų namuose' is displayed. A navigation menu contains links for 'PRADŽIA', 'PROGRAMA', 'LAIDOS', 'NAUJIENOS', 'APIE MUS', 'GALERIJA', and 'KONTAKTAI'. A search bar with the placeholder 'ieškoti..' is located on the right. The main content area is titled 'Gyvybės medis' and includes a sub-header 'Radijo laida: Trečiadienis, 2012-02-08 17:20'. A placeholder image for the program is shown on the left. The main text describes the program's theme: 'Pagrindinė šios laidos idėja – puoselėti gyvybės kultūrą, apie kurią daug kalbėjo ir rašė popiežius Jonas Paulius II. Gyvybės kultūra yra priešinga agresijos, vartojimo, asmens sudaiktinimo, pykčio ir baimės kultūrai, kurią popiežius Jonas Paulius II pavadino mirties kultūra. Laidose kalbama apie skaudžiausius ir jautriausius klausimus: abortų, eutanazijos, kontracepcijos, lyties keitimo, homoseksualumo, dirbtinio apvaisinimo problemas.' Below this, it mentions the hosts: 'Laidos vedėjai – kunigas, gydytojas, bioetikos mokslų daktaras **Andrius Narbekovas** ir edukologijos mokslų daktarė **Birutė Obelenienė**. Taip pat kartą per mėnesį laidą veda Kauno krikščioniškų gimdymo namų gydytojas, daktaras **Virgilijus Rudzinskas**, kuris pašnekesiams kviečia šeimas, jaunimą, medicinos studentus.' At the bottom of the main content area, there is a link to 'Piligriminio žygio "Už gyvybės kultūrą. Nuo vandenyno iki vandenyno" pristatymas. Apie prasidėjusią'. On the right side of the page, there is a 'PARAMA' section with a 'SPAUSTI ČIA' button. Below it, an 'Anonsai' section lists a program for '2012-02-10 09:00' titled 'Katechezė', with a description: 'Šiluvos parapijos klebono kun. Erasto Murausko laidų ciklas iš Marijos radijo laidų archyvo. Laidos tema "Malda" I dalis.' and a 'Daugiau...' link. At the bottom of the 'Anonsai' section, a timeline shows '09:00 10:00 11:00 12:00 17:20'. The browser's taskbar at the bottom shows various application icons and the system clock indicating '23:02 2012.02.09'.

2011 metų veiklos rezultatų kiekybinė išraiška

Paskelbtos mokslinės publikacijos klasterio tematikoje	
Citavimo indeksą turinčiose MIIDB „ISI”	1
Referuojamuose MIIDB „ISI”	1
Registruotuose kitose tarptautinėse MIIDB	5
Kituose	4
Vadovėliai aukštosioms mokykloms	1
Padaryti moksliniai pranešimai klasterio tematika	
Tarptautinėse konferencijose	6
Kitose konferencijose	10
Surengtos konferencijos, seminarai	
Tarptautinės konferencijos	2
Kitos konferencijos	2
Neformalio švietimo programa 120 val.	1

2011 metų veiklos rezultatų kiekybinė išraiška

Mokslo populiarinimas	
Skaitytos viešos paskaitos	56
Radijo laidos	Daugiau nei 100
Ekspertinė veikla	
Ekspertizės bioetikos komitete prie LR SAM	36
Recenzijos mokslo žurnaluose	10
Projektinė veikla	
Įgyvendinamas projektas	1
Parengti projektai ir teiktos paraiškos	3
Rengiamas projektas	1
Kvalifikacijos kėlimas	
Stažuotė	2 nariai
gauti pedagoginiai vardai ir mokslo laipsniai	1 profesorius

Tyrimas

- *„Santuokos ir šeimos neatsiejamumo vaidmuo asmens ir visuomenei gerovei bei valstybės saugumui“.*
- *Tyrimo tikslas:* nustatyti koks yra santuokos vaidmuo suaugusiųjų, vaikų ir visuomenės gerovei.

.

Tyrimo imtis

Metaanalizės šaltiniai	Tyrimų skaičius studijoje	Šalys	Metai
Anita Jose, K. Daniel o'Leary, Anne Moyer <i>Does Premarital Cohabitation Predict Subsequent Marital Stability and Marital Quality? A Meta-Analysis//J M&F, 72, 2009 105-116</i>	Iš viso 973 straipsniai Met the criteria of meta-analysis- 26 studies	JAV,Kanada, Australia,Suomija Graikija, Švedija, JK	1980-2006
Judith p. M. Soons, Matthijs Kalmijnis. <i>Marriage More Than Cohabitation? Well-Being Differences in 30 European Countries// J M&F, 71, 2009 1141-1157</i>	Pooled data from young adults (18-44) in 3 rounds European Social Survey (N 31 šalis 500 publikacijų)	Austria,Belgium, Bulgaria, Switzerland, Cyprus, Czech R., Germany, Denmark, Estonia, Spain, Finland, France, UK, Greece, Hungary, Ireland, Iceland, Italy, Luxemburg, Latvia, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Rusia, Sweden	2002-2006
Chris M. Wilson. Andriew J. Oswald. <i>How Does Marriage Affect Physical and Psychological Health? A Survey of the Longitudinal Evidence</i> , "The institute for the study of labor in Bonn, 2005, May.	95 šaltiniai	17 Europos šalių ir JAV	1981-2005
Robert G. Wood, Brian Goesling, Sarah Avellar. The effects of Marriage on Health: a Synthesis of Recent Research Evidence// Mathematica Policy Research, Inc.June 19, 2007	3600 per reviewed publications EBSCo, 2000 Medline and PsycInfo	Daugiausiai USA	1990-2006
Kenneth Aarskaug, Eva Bernhardt, Turid Noack. <i>A Study of Commitment and Relationship Quality in Sweden and Norway// Journal of Marriage and Family, 2009, Nr. 71, p. 465-477</i>	N-2 923	Tyrimai Norvegijoje ir Švedijoje	nuo 2003

Tyrimo rezultatai

- Vertinant santuokos ir asmenų sveikatos ryšį, derėtų atsižvelgti ir į tai, jog sveikesni žmonės linkę labiau tuoktis, nei pasižymintis blogesne sveikatos būkle.
- Taigi, panašu jog santuoka yra asmenų sveikatos būklės ir kaip priežastis, ir kaip pasekmė.

Santuoka ir suaugusiųjų sveikata

- Susituokę asmenys lyginant su nesusituokusiais pasižymi geresniais sveikatos rodikliais
- jauniems sutuoktiniams santuoka sumažina alkoholio naudojimą, tiek vyrams, tiek moterims.
- Santuoka taip pat susijusi su sumažėjusiu narkotinių medžiagų vartojimu tarp jaunų vyrų
- Tačiau santuoka lemia nedidelį svorio padidėjimą tiek vyrams, tiek moterims.
- Faktai rodo, kad santuoka veikia fizinį aktyvumą sumažėjimą, ypač vyrų

Santuoka ir psichikos sveikata

- Tyrimuose, kuriuose lyginami psichikos sveikatos būklė tarp vedusių ir nevedusių suaugusių asmenų, pastebėta, jog vedę asmenys turi mažiau depresijos simptomų (ir mažesnę šių simptomų padidėjimą laikui bėgant) nei nevedusiųjų.
- Dar daugiau, studijose pagrįstose nacionaliniais duomenimis, rasta nežymūs įrodymai, jog tie asmenys, kurie turi mažiau depresijos simptomų dažniau linkę tuoktis

Santuoka ir – gyvenimo trukmė

- mirtingumas santuokoje gyvenančių asmenų yra 18 proc. žemesnis nei nesusituokusių.
- Ilgalaikio tyrimo, rezultatai, patvirtina, jog mirtingumo koeficientas yra 39 proc. didesnis našlių, 27 proc. didesnis išsituokusiųjų ar gyvenančių skyrium, ir 58 proc. didesnis asmenų kurie niekada nebuvo susituokę, nei susituokusiųjų
- Tarp susituokusių asmenų yra žymiai mažesnė savižudybių rizika
 - Wood R.G., Goesling B., Avellar S. *The effects of marriage on health: a synthesis of recent research evidence. U.S. Department of Health and Human services. 2007, June 19.*

Santuoka ir pasitenkinimas gyvenimu

- apibendrinus 30 Europos šalių tyrimus, paaiškėjo, jog susituokę asmenys žymiai daugiau investuoja į savo tarpusavio santykius, ir jie yra labiau patenkinti jais, bei apibūdina save kaip „yra laimingi“, nei tie kurie gyvena kohabitacijoje ar išsiskyre.

– Soons J., Kalmijn. *Is Marriage more than cohabitation? Well-being Differences in 30 European countries*// Journal of Marriage and Family. 2009, 1141-1157.

Santuoka ir pasitenkinimas gyvenimu

- Netgi Norvegijoje ir Švedijoje, kur kohabitacija pradėjo plisti anksčiausiai ir yra labiausiai paplitusi Europoje, tarp kohabituojančių asmenų buvo žymiai mažiau teigiančių, jog yra patenkinti savo ryšiais su partneriu, bei žymiai daugiau rimtai ketinančių tuos santykius nutraukti nei tarp susituokusiųjų.

– Kenneth Aarskaug, Eva Bernhardt, Turid Noack. *A Study of Commitment and Relationship Quality in Sweden and Norway*// Journal of Marriage and Family, 2009, Nr. 71, p. 465-477.

Santuokoje saugomas vaikų gėris

- Lyginant vaikų augančių su vienu iš tėvų po skyrybų, kohabituojančių tėvų sąjungoje ir susituokusių tėvų šeimoje sveikatos (tiek fizinės, tiek psichinės), rizikingos elgsenos (narkotikų, svaigalų, rūkalų vartojimas, ankstyvi lytiniai santykiai), nusikalstamos veikos, akademinų pasiekimų, patiriamo smurto rodiklių aspektais, vaikų augančių su abiem biologiniais susituokusiais tėvais visi rodikliai žymiai geresni.
- Visi tyrimai akivaizdžiai patvirtina, jog šeimos struktūra turi lemiamos reikšmės vaiko sveikatai bei gerovei.
- Be jokios abejonės šeima kurią sudaro susituokę tėtis ir mama labiausiai atitinka visus vaiko poreikius.

Tyrimas „Studentų požiūris į žmogaus gyvybės apsaugą prenatalinėje stadijoje ir dirbtinio apvaisinimą“.

- drauge su LSMU VSF Bioetikos centro ir Kopenhagos universiteto mokslininkais
- Tyrimo tikslas – nustatyti koks studentų požiūris į žmogaus gyvybę prenatalinė fazėje.
- Tyrimo atranka tikslinė – buvo apklausti studentai, dalyvavę ar išklauseę privalomus Bioetikos (VDU) ir Medicinos etikos (LSMU) ar Farmacinės etikos kursus (Kopenhagos universitete). Bendra tyrimo imtis N=724.

Rezultatai

- Lietuvos studentų respondentų požiūris į dirbtinį apvaisinimą beveik visais klausimais yra nuosaikesnis nei Danijos studentų: jiems nepriimtinas vienišų moterų dirbtinis apvaisinimas, perteklinių žmogaus embrionų kūrimas, labiau nepriimtina nei priimtina vyriškų lytinių ląstelių donorystė.
- Danijos studentų respondentų požiūris į dirbtinį apvaisinimą daugeliu klausimų ryškiai skyrėsi savo liberalumu: jie visiškai pritaria tiek vyriškų, tiek ir moteriškų lytinių ląstelių donorystei, beveik pusė apklaustųjų pritaria perteklinių embrionų kūrimui, ir daugiau nei pusė laiko moraliomis visas dirbtinio apvaisinimo technologijas, du trečdaliai pritaria vienišų moterų dirbtiniam apvaisinimui.

Svarbiausias pasiektas 2011 m. veiklos rezultatas

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
Santuokos ir šeimos studijų centras

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

Vaisingumo pažinimas – asmens teisė žinoti

Tarptautinė mokslinė konferencija

2011 m. birželio 2d., Kaunas

Browser window showing the journal website **HEALTH SCIENCES**. The address bar displays <http://sm-hs.eu/index.php>. The page title is **Volume 21, Number 3(75) (2011)**.

Navigation links: HOME, CURRENT, ARCHIVES, EDITORIAL BOARD, INFORMATION FOR CONTRIBUTORS, INFORMATION FOR SUBSCRIBERS, SEARCH, REGISTER.

Open Journal Systems: Journal Help, USER (Username, Password, Remember me, Log In), NOTIFICATIONS (View, Subscribe / Unsubscribe), LANGUAGE (English), JOURNAL CONTENT (Search, All, Search, Browse By Issue).

Table of Contents:

Articles	
teaching about fertility and natural family planning in the university setting <i>Cristina Lopez-del Burgo</i>	PDF 21-23
Fertility Awareness Teaching in Higher Education institutions in Lithuania <i>Birutė Obelenienė</i>	PDF 24-32
The role of hormonal contraception for procreation and pulmonary thromboembolism <i>Danielius Serapinas</i>	PDF 33-39
IMMUNOLOGICAL AND NON-IMMUNOLOGICAL APPROACHES TO DIETETIC INTERVENTIONS IN INFERTILITY TREATMENT <i>Jolanta Wasilewska</i>	PDF 40-44
The transfer of knowledge about methods of fertility recognition in light of	PDF

Windows taskbar at the bottom shows the time 23:14 and date 2012.02.09.

2012 m.

- Kolektyvinė monografija “ Medicina, etika ir teisė apie žmogų iki gimimo”